

Janez
Strehovec

Večje južnoslovansko mesto

MARXOV PARK

Iz Uniona grem, pil sem campari, ves vražje rdeč.
 Čevelj me žuli; žulj, ki da kri, kri, stokrat kri.
 Berem Cankarja: prižgan televizor vidim v župnikovem oknu.
 Nazdravljam Romom, rdeče zarje se gobijo čez barje.

Iščem moč, da bi šel za sabo, dalje, naprej!
 Še hočem cest, več mostov, več asfaltne krvi.
 Še hočem sebe, sebe od včeraj, jutri svojega doma.
 Še in še.

Pokončal se bom.
 Pokončal bom hrapavi H svojega priimka.
 Pokončal bom sebe pred ogledalom, ki naj ostane celo.
 Podminiral se bom. Plombe si bom razstrelil, zobe poruval.

Iz ušes bom napravil pokrovke, iz las krtače, metle.
 Iz kosti zobotrebce, iz vampa krampe, iz zob sandale.
 Iz črev klobase, iz krvi campari, iz mišic mreže, afne.

Strogo nadzorovan bom. Strogo sortiran po sebi.
 Strogo vesel bom. Strogo producirajoč za sebe.

Stalina bom srečal gor pri Šušterskem mostu.
 Kaj bo resnično rekel Lenin kje v Mesingu, v Riu?
 Kaj pa Marx, ta krožeči jezdec na akropolah pod filofaksom?

Pokončal se bom in se zgradil po Soncu.
Podminiral se bom in se vzgojil pod Luno.

Moje temne roke bojo srebrne barske breze.
Moje potne noge bojo zeleni zmaji zmajskega mostu.
Čez moje možgane se bo plužila Gradaščica.
Čez moj obraz bojo vozili zeleni mestni omnibusi.
Še je moč, še bom plužil za sabo.
Še.
Še in še.

LJUBLJANICA

Skozi ogenj sem moral.
Skozi vroče razmehčano sotesko živoapnastega carskega reza.
Prek krastave zemlje žvepljenih ogrlic bežanja.
V peklenško katedralo žoltega užitka iz sanj.

Imel sem svojo delavnico, svoj plavž, svojo centrifugo.
V aprilskem snegu sem sončevo roso pljuskal v amoniak.
Grizel sem majske narcise, njih gnoj sem izločal v skodele.
Smradna zmes je povrela in iz nje je Urška nastala.

Imel sem jo v barvah, v svetlobi, v obedu iz koprivne špinače.
Imel sem jo za svojo ograjo, za svoje morje, za v besede veselje.
Imel sem jo za pesem, za oceno izpita, za srebrni kovanec.
Imela me je za kostanj, imela me je za dah svoje moči iz vrtenja.

Ubij me, ne daj, da izginem, da ne bom niti mrtva!
So to njene besede, je bil to njen krik ob začetku deževja?
Ne. Sebi sem se smejal, izgubljal sem ogenj, oltarje in pesem.
Ne. Sebe sem zase poprosil, ko sem v sanjah prisnanjal življenje.

Vztrajaj, tu bodi, srce si bom drgnil ob kamen, bo energija!
So to moje besede, je to moj spomin, ki drvi za zrcalnim imetjem?
Ne. Prišla je voda, le tisto mrtvo cvete skozi živo.
Ne. Nad mestno reko so vrbe, kostanji in ceste, ceste in most.

FILOFAKS

Vidim se na sivem pročelju kvadraste fakultete.
Vidim se na stopnišču, sam sem, čakam, a ne na Godota.
Vidim se bednega boljševika s klobaso v boljši družbi očetov.
Vidim se pri izpitu, vidim nič svojega znanja o biti.

Sofokles peni, Zaratuštra čveka o špinači.
Špine pilim, nože berem, nič odžiram, luknjo študiram.
Keopsa zazidujem, rov si delam, sivo brezno polagam, plavi ogenj.
Vstajam. Vstanem in pojdem za seboj.

Skozi sluzne luže plužim, ližem se, cufam ogenj za študirano vas.
 Moje drago ljudstvo, bela domovina, belo mesto očeta.
 Vrbova šiba se šibi, čarovnica gre, je tu, me potipa.
 Zinem o Heglu, poljubim substanco, pojem pečen koren lečen.

Plazim se pod cimofani žitnega užitka o času.
 Tu so minute, te bele mravlje, ti ravbarji, barski žandarji.
 Plazim se pod ametisti alabastra in nabasanih prostorov.
 Tu ni praznin, tu ni subjekta, ne pomena, nič ni z ničem.

Slišim se pod bananjo preprogo sobane užitka.
 Vidim bit, to belo meduzo iz stegna.
 Potne bitne poti potijo tifuzno konfuzni ples.
 Bit poje in se smeji: bit, bit, bit, bibivi, bibivi, bibivivivi.

Špeh na stegnu, na krvavem stegnu, češnja, vsakomesečna kri.
 Primem, zgrabim, pojem, penim, v krogu sem in krog naredim.
 Črni ris čutil poriše špeh, porine greh v stegno. Bit. Bit. Bit.
 Poje bit in se smeji: Bit, bit, bit. Bibivi, bibivi, bibivivivi.

KRIŽIŠČE MED
 MIKLOŠIČEVO
 IN TRGOM OF

Zadaj vlak lahko odhaja v mrak in rdeča luč zagori.
 Trzljaji tal so, kačasto pljunkasti petek sedmega meseca v letu.
 Francis Bacon si prižiga pipo. Resni Resel piha v Savo.
 Argonavti hitijo. Menjajo kri in volumne. Zdaj vem: blizu, blizu je morje.

Veje jesenov drhtijo in enačaj je med uro in smrtjo.
 Tu vozi zelena dvojka, žalni bus za vesele ljudi.
 Za ljudi juter in jasli, za mene, za Žigo Zoisa.
 Za zavaljene vajence, za gospe, za duhovne, za policaje.

Macbeth, to je tvoje kraljestvo, tebe živeča dežela.
 Escalusi penijo, Fran Levstik žuga z gorjačo.
 Pero Klepec žre bagre, lokomotive, jetra in konjske vprege.
 Tine Krpan kolje možgane, žre sanje, golta besne besede.

Macbeth, vse je tvoje kraljestvo, vsa morja in ceste so tvoje.
 Moja Evidika kolje Goljata in David se davi pod Trančo.
 Afrodita je zapila morje in ubila mivke, leščurje, škržate.
 Mostiščarji so popenili: ud raz ud v obup, da bi živeli.

Sem ali tja ali še bolj tja se vozijo, odhajajo, nekam bežijo.
 Vstajam in jem, obedujem vse to pleme in jetra krdela.
 Lučni bratje prihajajo in s traktorji vozijo skozme.
 Pobarval sem sliko. Sliko sebe in križišča, da bi končno sprevidel.

V predmraku mojih žil kolovratijo nabasane cipe.
Gospodje so v gosjem redu. Moje misli lovi olivni Golovec.
Sto smeri za eno smer. Sto vlakov za k eni postaji.
Tu sem. V sliki na sliki, ki kaže like zarje prihoda.

V poljubu želje z željo cvetijo krvne sanje biti.
V poljubu čuta s čutom se skotijo mrzli trni boja.
In je in gre, gordol, tjasem in pride, vse res pride.
Vsak možni vlak prihaja v križni mrak in sveča, sveča zagori.

BARJE Dva decembra prej so se v megli jelš pištolile lačne vrane.
Zima. Osmojeno solzno sonce, rahlo vneto, zapeto v večer.
Cankar je scagal, Prešerna sem slutil, trne, Trnovo.
Videl sem mrtvo zemljo, mrtve zvezde, polivinilno puščavo.

Našel sem mrtvo zemljo, mrtve dlani, mrtve transformatorje.
Božal sem mrtvo zemljo, mrtvo barje, mrtve pocinkane race.
Lizal sem mrtvo zemljo, mrtve vrbe, mrtve fetuse krtov.
Poljubljal sem mrtvo zemljo, snežne srne, svoje mrtve zimske oči.

Prišel sem iz mesta: nič ni po smrti, so rekli.
Prišel sem iz sanj: nič ni v luči, so barvno igrali.
Prišel sem iz morja: strah ga je, ker raste celina.
Prišel sem iz sonca: na mrtvo zemljo svetim, je izgorelo.

Ulice z vranami in ves včeraj naj se sprepeliči čezme!
Naj pridejo erotične lilije, naj pride ogenj, Timon Atenski.
Trebuh v deteli hočem. Opolzko dračje. Kresilnik!
Gadjj ogenj hočem: ogenj na barju iz zime in smrti.

Srečal bom novo zemljo, ogenj mrtve, ki je zgorel v novo.
Imel bom živo zemljo, živo ognjeno vodo; dal te bom v sredo.
Srebrne breze na levi, novo sonce poševno, ogenj še spodaj.
Prišel bom pôten, oglat. Za dolgo izproženo zgoraj.

TROMOSTOVJE V pljučih mostnih kamnov živijo srebrni angeli.
V srcu med mostovi in reko tlijo prstenovodne oči.
Srebrni angeli s platinastimi zajemalkami dvigujejo veke gospe.
V središču in na obodu diha gospa, nebarvna žena brez sanj.

Trhla mostna tri vihra gospejino kri in mi podarja ključ.
Med mnogimi sam polížem kovino in rečem: hvala gospa.
V očeh nepobarvane žene so slike krstnih pokrovov in večne luči.
Gospa mi neskrto ponudi tri zadnje poti in odgrne nebo.

Po prvem mostu hitim s četvero oči, hlastajoč odgrinjam svetlobo.
Najdem prvo telo in drugo in tretje, zavito v lesk iz rubinov.
Odklenem se. Populim čutila. Vso trosmerno lepoto utelesim v sebe.
Pijano bogat sem. Otipam se. Najdem se. Nazaj se vrnem h gospe.

Po drugem mostu odjaham na misli, ki misli več kot živi.
Pridem v dvorano na gori, kjer so prestoli in srebrni kamenčki.
Odmislim si vrata sebe in ur in kamenčke vzdam v zavest.
Brez da bi mislil zdaj vem in spet se umaknem nazaj.

Po tretjem mostu zbežim na besedi, ki čara, ki vodi do dna.
Zavit sem v škrlat in za mavrico vozim v deželo brez rek in mostov.
Svoja sonca imam, svoje zvezde in pesem, ki v meni barva nebo.
Meseno deželo odklenem, zavriskam . . . , a za mano priplava gospa.

Ogenj telesnih besed barva prstenovodne oči.
Karmin besedno meso zaobjema gospejino belo telo.
Črna beseda o beli besedi splošča njeno koso in meč.
Gospa je v krogu in z njo sem, drhteče vrteč besedno kolo.

STOLNICA

V preveliki cerkvi sem te iskal, a te nisem našel.
Bežal sem čez mostove, hodil po reki, trkal na vrata cerkva.
Jahal sem umirajočo Luno, klical sem te pod smaragdno palačo.
Nisi se oglasil. Pelo je belo zlato. Pela so bela spiralna čutila.

Našel sem te v sebi, ko sem umiral na začetku poletja.
Izbrskal sem te v pepelu, potem ko je pogorela očetova hiša.
Priklical sem te v igro, ki se igra zato, da izgubljaš.
Otupal sem te v ranah, v petnajstero ranah na svojih očeh.

V sramni noči dni sem se sramoval tebe in sebe.
Hodil si po Aškerčevi in Triglavski, vedno sem te zatajil.
Stal si ob meni, hotel si vame, vedno sem te zavrnil.
Tekel si k moji besedi, k moji veri, vedno sem te spotaknil.

V polnočni sopari stopam s križa, ostuden sem, v vse verujoč.
V polnočni sopari si izpiram rane in iztešem lažji, papirnati križ.
Čez Tivoli prihajam, po Prešernovi na trg OF, bliže Žalam.
Nihče ne gre za menoj do ostudne igre s sabo.

SAVA Še nikoli nisem bil stražar, ne celjski grof.
 Še nikoli se nisem imenoval Ernest in ne Anton Padovan.
 Ti si Žane z Lublane k'ma hlače preklane.
 Gospa so rekli, gospa z morja s prsatim klobukom.

Prišel sem. Kalužnice hropejo. Večer kostanjev. Večer težkih nog.
 Hrapavi hrastovi hrkasti hrib gor malo nad trgom.
 Zelenoplavo in plavozeleno. Težki zidovi. Spolno bolni omet.
 Topli zračni meh nad velnato mlakužo iz hiš.

Noč se seje. Zastave vihrajo. Zvezda ječi. Piše OF.
 Skozi urin vas vidim, zvezdice, luči mojega mesta.
 Skozi urin vas vidim, zeleni omnibusi, špehaste punce, tromostja.
 Ustno cefram. Vreščim. Ploskam. Pišem kritiko pijanega uma.

Ljubljana, štat moj kosmati, tolsta omnipotentna ledvička.
 Moje v tvojem in tvoje v mojem! Joyce na postaji in Čopov Matija.
 Na dlani si mi, pod trebuhom, za očmi in levo reber.
 V medenici, ob obistih, tik za čelom, še v ušesih.

Moje mesto. Mrzlo mesto. Bel premaz čez vprašaj za smrtjo?
 Moje mesto. Tiha pot na Navje, gor čez Žale k reki Savi.
 Moje mesto. Mati v grobu, oče mrtev. Zbilje. Zadnje češnje.
 Moje mesto. Moj korak. Stopinja. Molč. Izdih. In isti hrib. Vrnitev!

GRAD Po žitnem polju hodim z mrtvim očetom.
 Turkezne reke tečejo tam, mi pripoveduje.
 Ne zahajaj več k svoji, k črni, preopojni reki.
 Ne hodi, ne hodi več! Uidi, skrij se, mi pravi.

V kašastih jutrih žalim iznakaženo sonce.
 Z zmajem sovraštva trpinčim motne otroške oči.
 Z umazanim pasom zdrizasto bijem po ženi.
 Prvi sem, ki zalučam kamen v sebe.

Ozki buldožer se je zagozdil pred mano: vse je narobe.
 Moji so samotni kriki v grobeh in gorah.
 Katranast oblak se je izblisknil nad mojo glavo.
 Moja misel je jogurt, špeh, driska, jajc.

Glavo si zarijem v celofan in koleno pahnem v zobe.
 Procesije rdečih plesalk in plavih favnov ugledam.
 Sibilini oker lasje delajo burjo in odločim se:
 Usmilim se samega sebe.

Okove sebe nad sabo pregriznem.
 Pečat sebe ob sebi pretrgam.
 Izpraskam se, odbrcam. Izpulim se. Grem. Stečem.
 K črni reki, k daljni mizi maše svoje pesmi.

TIVOLI Pesaste in pelinaste starke hite za angeli rose.
 V kapljah so mavrične lune in sol, ki jih liže na rožo.
 Vrtnica je zavrtana v zemljo in zemlja je pomešana z nebom.
 Žensko in angelsko pleše zemlja v vrtincih vsevodja.

Sprti s samimi sabo so bližnji starci podrti čez sebe.
 Popenjeni Unec je daleč v zemlji, ki se molze le vase.
 Nujnost vse biti bije raz zemljo: več naj bo vsega!
 Livadasta zemlja se seje v ogenj, hoče sonce postati.

Hamlet in Slomšek drvita po Prešernovi cesti.
 Zemlja kentavrov ju hoče, hoče postati zavest.
 Skrit za Cekinovim gradom uživam bitje srca.
 Odšteva se burno. Odšel bom. Prišel bom čez zemljo do sebe.

Starci in starke predmestij zapuščajo Rožnik.
 Rožnik je konec sveta in zemljin mlinski začetek.
 Roža je konec življenja in zemljin pogrebni obred.
 Smrt je. Vsi se bomo videli brez ogledala.

Zemljine ulice vrtnic živijo počasi in tehtajo starce.
 Tivolski ribnik ostaja namočen v sebi in traja, ne čaka.
 Med zemljino osjo in svojo osjo zabijam žive zagozde. Pričakujem.
 Prišel bom čez zemljo in dalje: upal si bom umreti.

ANDREJEVA
 MRLIŠKA VEŽICA

Za lastovkami svinčena zarja in sanja v drugačni krajini?
 Za astrami rožni bič in vžgana, spet mene darujoča maša?
 Sanjski oče je prišel in jokal, da drugače nisem mogel storiti.
 Mati je odšla in blodi, ker ve, da ne bi smel biti.
 Ženska umira in prosi, naj greva končno narazen.
 Gospa profesor rohni, mi žuga: v krizi si, pojdi!

Skozi mesto moram, nazaj, tu so mostovi, podvozi, kasarne.
 Potem še Zvezda, filofaks, Tivoli in Union pivovarna.
 V mesto moram, k vodi, k črno labodasti reki.
 V mesto moram do mostov, do nujnosti, ki vodi v naključje.

Na jadrnici vrnitve sem se zaril v Oljsko goro.
 Okamenel sem srebrno, oči sem si slekel, kot trinajsti jaz zaživel.
 — Niti eno noč nisi mogel čuti z menojo!
 Niti eno noč nisi hotel biti ves moj! —

To je Kristus, levo Dioniz, še daleč, daleč Trnovo.
 Scufan sem, privarjen čisto nase, obešen na s-je spominov.
 Hočem Kirko, hočem Medejo. Kje so Sirene?
 Katran mi naj zalije oči, kar je, naj vidim v sanjskem mižanju.

Na mavrici resnice sem, na resasti poti cedrastega užitka.
 Pred Ajdovščino stojim, pred hišami, daleč, daleč pred zimo.
 Pred lastovkami svinčene zarje in svoje sanje o sebi.
 Pred rimskim zidovjem, pred cerkvami, daleč, daleč pred sabo.

Ivanka
Hergold

Ignac ne bi rad

Ignac je bedel pri še živem očetu; čepel je z glavo na kolenih, razdražen in buden, ko se mu je ves čas zdelo, da je nekje drugje.

Rad bi, da bi minilo, da bi lahko šel tudi sam, da bi se odlepil; spet pa je čakal na tisti hipec, ki mu je enkrat v teh dnevih neprestanega bedenja izločil od drugih nepomembnih trenutkov, mirno se je strinjal s smrtjo, to ga je sicer naredilo povsem obupanega, a ne zaradi očeta,

obenem pa so se vse stvari, vse sile njegove narave postavile v neko blagodejno razmerje, kar tih je postal, gladek in vdan prebivam v svetu, tak bi rad živel.

Ni se več pripetilo, ni bilo več podobne naravnosti.

Kakor hitro je pogledal kup odej, pod katerimi je dremal njegov atej, že je pomislil, drugje sem in bil je drugje: med vrtom in bregom pregib zemlje, vanj sede, trava je ostra od duha materine dušice, nekaj metrov tja šumijo smreke, sam v sebi je razširjen, razmnožen, ni sam, tema je tako široka, da ne čujemo, ali dihaš ti ali diham jaz, kdo dihamo? Tako je blodil, pokrit s sladkim vročim vonjem, nikogar ne more videti, ali ti dihaš ali